

Metsäntutkimuksella uutta, luovaa tietoa toimialan kehittämiseen

Globalisaatio tai maapalloistuminen on ollut jo jonkin aikaa arkipäivän kielenkäytössä. Kun yritysten toiminta muuttuu globaaliksi, ne ottavat tuotantotekijänsä toimintansa kannalta taloudellisimmista ja kustannustehokkaimmista lähteistä. Suomalaisesta metsäteollisuudesta on kehittynyt pari globaalissa mittakaavassa toimivaa yritystä. Toisaalta samaan aikaan metsäklusterin teollisuudesta on siirtynyt suomalaisia yrityksiä kansainvälisten yritysten osiksi. Tämänäsuuntaista muutosta on tapahtunut metsä- ja paperikoneiden ja laitteiden valmistuksessa. Teollisuuden rakenteellinen muutos on ollut nopeaa ja näyttää edelleen jatkuvan. Se vaikuttaa suoraan suomalaiseen yhteiskuntaan ja metsätoimialan tulevaisuuteen.

Metsä on uusiutuva luonnonvara, jonka puunkäyttöön metsäteollisuuden kehittyminen on suomalaisessa yhteiskunnassa perustunut. Metsäteollisuudelle puuraaka-aineen hankinnan alueet ovat viime vuosina laajentuneet merkittävästi. Se vaikuttaa Suomen metsien puunkäyttöön ja teollisuuden sijoittumiseen. Yhteiskunnalliset paineet metsäluonnon säilyttämiseksi koskemattomana ovat lisänneet rajoituksia metsien käyttöön ja metsätalouteen. Metsätalouden toimintaympäristö on muuttunut ja muuttuu edelleen. Raaka-aineen käytön ja työvoiman tarpeen vähenemisellä metsätaloudessa ja -teollisuudessa on suorat taloudelliset ja yhteiskunnalliset vaikutukset.

Teollisuuden rakenteellisen muutoksen seurauksena metsäkone- ja laitevalmistuksen aloille on kuitenkin syntynyt uusia yrityksiä ja tuotteita. Metsäteollisuuden prosessien automaatiassa ja mittaustekniikassa on myös syntynyt uutta teollista toimintaa. Tuotekehitys on vilkasta metsätalouden ja -teollisuuden aloilla. Se osoittaa, että tieto ja taito luovat uutta.

Metsien merkitys taloudellisen toiminnan ja ihmisten muun hyvinvoinnin antajana on monimutkaistunut. Puunkäyttö on taloudellista toimintaa ja pitää yllä koko metsätoimialaa. Puunkäytön rinnalle on tullut muita metsien käytön muotoja ja toimintoja, mutta niiden taloudellinen merkitys on usein puuntuotantoa rajoittavaa. Metsien muut käyttömuodot pyritään sovittamaan yhteen puuntuotannon kanssa, mutta metsäpinta-alaa on siirtynyt myös pois metsätalouden käytöstä suojelutarcoituksiin ja rajoitettuun puunkäyttöön.

Taloudellinen kannattavuus on toimivan metsätalouden perusta. Se on edellytys myös metsätalouden tulevaisuuden kehitykselle. Puunhankinnan ja -korjuun menetelmiin, koneisiin ja laitteisiin on sovellettu uutta tietoa ja tekniikkaa. Puunkorjuun alalla tehokkuus on parantunut viime vuosina, mutta tutkimusta ja tuotekehitystä tarvitaan edelleen. Metsien uudistamisessa ja hoidossa ei ole tapahtunut vastaavaa menetelmien ja koneiden kehittämisen tuomaa tehokkuuden lisääntymistä kuin puunkorjuussa. Siksi metsänuudistamisen ja metsien hoidon ja kasvatuksen kysymyksiin tarvitaan käyttökelpoista tietoa, jotta puuntuotanto pysyy kilpailukykyisenä myös tulevaisuuden toimintaympäristössä. Puuraaka-aineen ominaisuuksien monipuoliseen käyttöön ja jalostamiseen tarvitaan myös lisää tietoa, jotta korkean jalostusasteen tuotteita voidaan valmistaa.

Metsätoimialalla tapahtumassa olevan muutoksen aikana on esiintynyt näkemyksiä metsäntutkimuksen merkityksen vähenemisestä ja metsäntutkimuksen rahoituksen pienentämisestä. Tällaisessa tilanteessa helposti tehdään johtopäätös, että toimialan kehitysnäkymät eivät ole houkuttelevia eikä sieltä ole saatavissa lisää hyvinvointia. Metsät ovat edelleen Suomen merkittävin uusiutuva luonnonvara, joka voi tuottaa taloudellista ja muuta hyvinvointia. Metsätoimialan muutosvaiheessa tutkimuksen tarve on suuri ja metsäntutkimukseen kannattaa kohdistaa merkittäviä voimavaroja.

Tutkimuksen osa ei kuitenkaan ole helppo. Sen pitäisi pystyä ennakoimaan toimialalla, ympäristössä ja yhteiskunnassa tapahtuvia muutoksia. Onnistuakseen tutkimuksen pitää vastata ennen kuin kysytään. Metsäntutkimus on ongelmakeskeistä ja soveltavaa tutkimusta, joka käyttää ja soveltaa perustieteiden menetelmiä metsiä ja metsätaloutta koskevien kysymysten ratkaisemiseen. Metsäntutkimus tuo uutta tietoa ja kehittää menetelmiä metsien kasvatuksen, metsätalouden ja yhteiskunnan käyttöön. Metsätoimialan kehittämiseksi tarvitaan metsäntutkimukseen voimavaroja ja ne pitää osata kohdistaa oleellisiin ja kriittisiin aiheisiin ja kysymyksiin. Siihen tarvitaan nyt viisautta, kaukonäköisyyttä ja ymmärrystä koko metsäsektorin toiminnasta, tulevaisuuden näkymistä ja mahdollisuuksista.

Eeva Korpilahti